

Лекцыя
“Уплыў сям’і на эмацыянальны стан дзіцяці”

I ступень – “Маё дзіця – малодшы школьнік” для бацькоў навучэнцаў II класа

Дата правядзення: 18.02.2022г.

Класны кіраўнік II класа
Мулярчык Таццяна Канстанцінаўна

Мэта: актуалізаваць значэнне ўплыву сям’і на эмацыянальны стан дзіцяці.

Задачы: упэўніць бацькоў у тым, што ўнутрысямейныя адносіны аказваюць вялікі ўплыў на эмацыянальны стан дзіцяці; пазнаёміць бацькоў з магчымымі спосабамі псіхалагічнай падтрымкі дзяцей.

“Дзіця вучыцца таму,
Што бачыць у сям’і.
Бацькі – прыклад таму”

Себасцьян Брант

Ход бацькоўскага ўніверсітэту:

I. Практыкаванне “Добры дзень, мяне завуць...”. Кожны з бацькоў павінен закончыць фразу – “Добры дзень, мяне завуць...”, называюць сваё імя, а затым на першую літару свайго імя называюць якасць асобы, якая іх характарызуе. Напрыклад: “Добры дзень, мяне завуць Святлана, я спагадлівая”. Ну вось мы з вамі настроіліся на працоўны лад.

II. Уступнае слова класнага кіраўніка.

– Я думаю, паважаныя бацькі, што вы падтрымаеце мяне ў тым, што галоўная задумка і мэта сямейнага жыцця – выхаванне дзяцей. Галоўная школа выхавання – гэта ўзаемаадносіны мужа і жонкі, бацькі і маці. Сям’я пачынаецца з дзяцей. Эмацыянальнае выхаванне дзіцяці – бяспрэчна, прэрагатыва сям’і. Варта ўлічваць, што пачуцці іграюць выключную ролю ў жыцці дзіцяці. У іх выяўляецца стаўленне дзіцяці да навакольнага свету. Для развіцця ў дзіцяці пазітыўнага вобраза “Я” значнымі з’яўляюцца пачуцці ўласнай годнасці, гонару і выхавання перш за ўсё ў сям’і. Падтрымліваць годнасць дзіцяці, умацоўваць яго добрае меркаванне аб сабе – задача сям’і. Гэта ўдаецца зрабіць у тых сем’ях, дзе дзіця ўключаюць у розныя віды дзейнасці, дапамагаюць “расці” ў іх, бачыць свае дасягненні і адчуваць, што яны неабыяковыя бацькам.

– Таму тэма сённяшняга сходу “Уплыў сям’і на эмацыянальны стан дзіцяці”.

– Дзіцячыя гады – найважнейшыя ў жыцці чалавека. Як яны пройдуць, залежыць ад дарослых – бацькоў, выхавальнікаў. Галоўную ролю ў жыцці

маленькага чалавека іграе сям'я. Нормы паводзін, характар узаемаадносін паміж людзьмі, дзіця засвойвае перш за ўсё ў сям'і. Калі яго любяць, ён адкрыты для зносін, энергічны, дапытлівы, здаровы, шчаслівы. У яго актыўна адбываецца развіццё інтэлекту, пачуццяў, волі. Але, на вялікі жаль, так бывае далёка не заўсёды.

Як пры недахопе кіслароду чалавек пачынае задыхацца, так пры дэфіцыце ласкі дзіця хварэе, становіцца нервовым і раздражняльным, у яго здараюцца сур'ёзныя псіхічныя зрывы. Нават калі такіх дзяцей заваліць цацкамі, гэта не дапамагае. Таму і з аднагодкамі яны не знаходзяць агульнай мовы, са злосці ломяць чужыя цацкі, не могуць кіраваць сваімі эмоцыямі і могуць нават ударыць. Яшчэ горш развіваюцца падзеі, калі бацькі дазваляюць сабе пагарджальнае ці жорсткае стаўленне да дзіцяці, зневажаюць яго, караюць фізічна. Калі чалавек не спазнаў у дзяцінстве цеплыні і пяшчоты, ён, верагодней за ўсё, схваецца пад маскай агрэсіўнасці. Каб ваша дзіця было псіхічна і фізічна здаровае, неабходна засцерагаць яго ад унутрысямейных разбрак, бязладзіцы, часцей прыслухоўвацца да яго, ставіць сябе на яго месца.

Вялікі ўплыў на эмацыянальны стан дзіцяці аказвае і псіхалагічны клімат сям'і, які выяўляецца ў тым, якія ўзаемаадносіны пераважаюць у сям'і. Таму пры спрыяльным клімаце ў сям'і ўсе адчуваюць сябе роўнымі, абароненымі і патрэбнымі, гэта значыць знаходзяцца ў стане псіхалагічнага камфорту. Галоўнае ў сям'і – імкненне паважаць права кожнага быць асобай. Спрыяльная псіхалагічная атмасфера звязана са зносінамі. Для падтрымання такой атмасферы трэба:

- 1) “Трымаць усмешку”.
- 2) Звяртаць увагу на іншых.
- 3) Слухаць, што гавораць іншыя.
- 4) Казаць “не” не крыўдзячы.
- 5) Не ўступаць у канфлікты.
- 6) Падбадзёрваць іншых.
- 7) Рабіць кампліменты.

Зразумела, што спрыяльная атмасфера ўзнікае ў гарманічнай сям'і. Але якую сям'ю можна назваць гарманічнай? (*Выказванні бацькоў.*) У такой сям'і адчуваецца радасць жыцця. Усе члены сям'і прымаюць адзін аднаго такімі, якія яны ёсцю. Усе лічацца адзін з адным. Адкрыта могуць праявіць сваю радасць або засмучэнне. Вядома, памыляюцца ўсе. Але гэта гаворыць, перш за ўсё, аб тым, што чалавек мяняецца, развіваецца і ўдасканальваецца. У гарманічных сем'ях усе адчуваюць сябе на сваім месцы. У такіх сем'ях людзі адчуваюць сябе ўтульна і камфортна. Сваю галоўную выхаваўчую задачу бацькі бачаць у тым, каб навучыць дзіця ў любой жыццёвай сітуацыі заставацца чалавекам.

Дзеці па сваёй прыродзе не могуць быць дрэннымі, і калі дзіця паводзіць сябе дрэнна, гэта азначае, што ён няправільна разумее сітуацыю ці мала шануе і паважае самога сябе. У гарманічнай сям’і бацькі разумеюць, што праблемы заўсёды будуць узнікаць па меры росту і развіцця дзіцяці. Само жыццё будзе ставіць іх перад сям’ёй і яны разам будуць спрабаваць вырашыць новыя задачы. Нягледзячы на гэта дзіця адчувае гармонію і паразуменне бацькоў.

Сям’я – складаная сістэма ўзаемаадносін паміж членамі сям’і. У сукупнасці гэта стварае мікраклімат сям’і. У залежнасці ад таго, як паводзяць сябе з дзіцём дарослыя, якія пачуцці і адносіны выяўляюцца з боку блізкіх людзей, дзіця ўспрымае свет прыцягальным або адштурхоўвае, добразычлівым або пагрозлівым. У выніку ў яго ўзнікае давер ці недавер да акружаючага. Гэта з’яўляецца асновай для фарміравання пазітыўнага самаадчування дзіцяці.

Падтрымка бацькоў таксама вельмі неабходна і з’яўляецца найважнейшым фактарам, здольным палепшыць узаемаадносіны паміж дзіцём і бацькамі.

Бацькоўская падтрымка – гэта працэс, падчас якога бацькі засяроджваюцца на добрых якасцях дзіцяці з мэтай умацавання яго самаацэнкі. Трэба памятаць, што ў сям’і могуць адбывацца працэсы, здольныя прывесці дзіця да расчаравання ва ўласных сілах (завышаныя патрабаванні, саперніцтва братаў і сясцёр, празмерныя амбіцыі).

Чаму бацькі часта сабе дазваляюць выказванні тыпу: “Ты заўсёды дрэнна спраўляешся са сваімі абавязкамі, і я вымушаны(на) выпраўляць, дарабляць усё за цябе”. Ёсць дзве прычыны:

- бацькі размаўляюць з дзецьмі, гэтак жа як і ў дашкольным узросце;
- дарослае жыццё ў соцыуме прывучае бацькоў да сутыкнення з няўдачамі і чаканням горшага.

Таму важна заахвочваць і падтрымліваць дзіця ў яго самастойных пачынаннях. Дапамога бацькоў заключаецца ў тым, каб падкрэсліваць здольнасці і магчымасці дзяцей. Бацькі, абмяркоўваючы з дзіцём яго паводзіны, павінны заўсёды падкрэсліваць яго добрыя бакі. Бацькі павінны заўсёды памятаць аб тым, што выходзіць дзіця не можа толькі школа ці толькі сям’я. У школе яны вучацца паводзіць сябе ў грамадстве. У сям’і фарміруецца паняцце сямейных узаемаадносін, дзіця ўсведамляе, што яго кахаюць, што ён патрэбен, ён вучыцца найважным адносінам паміж блізкімі людзьмі.

Псіхолагі вылучаюць некалькі асноўных прычын няправільнага выхавання:

- празмерная патрабавальнасць, жорсткасць;
- недахоп кантролю;
- гіперапека.

Якімі б не былі недахопы выхавання або памылкі бацькоў, тым не менш адна з галоўных умоў правільнага выхавання – гэта прыняць дзіця такім, якое яно

ёсць, з яго слабасцямі і недахопамі, імкненнямі і тэмпераментам. Трэба навучыцца бачыць унутраны стан дзіцяці, а не толькі слухаць, што яно кажа.

Бацькі не надаюць вялікага значэння сваім сказаным грубым словам. А дзеці часам не ў стане зразумець, што гэта не меркаванне, а толькі эмацыянальная рэакцыя (пасіўны сыход у сябе ці дэманстратыўная агрэсіўнасць). Калі вы спрабуеце “здушыць” агрэсіўнае дзіця, вы не вырашаеце праблему, а заганяеце яе ўглыб. Заўсёды трэба выявіць прычыну агрэсіі і не столькі знешнюю, колькі ўнутраную. Магчыма, гэта прычына скрываецца ў недахопу ім неабходнага: каханні, клопату, увагі, кантролю, павагі і даверу.

III. Вынік бацькоўскага ўніверсітэту. Рэфлексія “Рознакаляровыя пялёсткі”. На стале перад Вамі ляжаць рознакаляровыя пялёсткі. Выберыце, калі ласка, той пялёстак, які адлюстроўвае ваша ўражанне ад сённяшняй сустрэчы і перадайце мне. Вось такая “кветка” ў нас атрымалася. Колер яго пялёсткаў гаворыць аб тым, што вы запазычылі на лекцыі шмат карыснай і значнай для сябе інфармацыі.

Наш бацькоўскі ўніверсітэт падышоў да завяршэння. Дзякую вам за ўвагу. У якасці рашэння бацькоўскага ўніверсітэту я прапаную вам памятку “Стварэнне спрыяльнай сямейнай атмасферы”. Жадаю вам поспехаў і дабрабыту ў вашых сем’ях.

Памятка для бацькоў “Стварэнне спрыяльнай сямейнай атмасферы”

Ад таго, як бацькі разбудзяць дзіця, залежыць яго псіхалагічны настрой на ўвесь дзень.

Час, які патрабуецца кожнаму для начнога адпачынку, велічыня асабліва індывідуальная. Паказчык адзін – каб дзіця выспалася і лёгка прачнулася, калі яго будзяць бацькі.

Калі ў бацькоў ёсць магчымасць дайсці да школы разам з дзіцём, не выпускайце яе. Сумесная дарога – гэта сумесныя зносіны, ненадакучлівыя парады.

Навучыцеся сустракаць дзяцей пасля ўрокаў. Не варта перш за ўсё пытацца: “Якія ацэнкі ты сёння атрымаў?”, лепш задаць нейтральныя пытанні: “Што цікавага ў школе?”, “Чым сёння займаўся?”, “Як справы ў школе?”

Радуйцеся поспехам дзіцяці. Не раздражняйцеся ў момант яго часавых няўдач.

Цярпліва, з цікавасцю слухайце апавяданні дзіцяці аб падзеях у яго жыцці.

Дзіця павінна адчуваць, што яно любіма. Неабходнасць выключыць са зносінаў вокрыкі, грубіянскія інтанацыі, стварыце ў сям’і атмасферу радасці, кахання і павагі.